

Темна вода

Андрій Кокотюха

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1. Тихий липневий ранок

Відчувши біль від укусу, він роздратовано ляснув себе по щоці.

Коли забрав руку й поглянув на неї, то задоволено посміхнувся — просто в центрі долоні розпливлася кривава пляма. Бач, присмоктався. І досмоктався... Цікаво, скільки живуть комарі: день, два, місяць чи поки людина не приб'є, урвавши приємний процес смоктання крові...

Насправді Гришу Коцюбу зовсім не цікавила тривалість комариного життя. Він навіть устиг звикнути до постійного комариного писку над вухом і покусаних рук і щік. До таких дрібних неприємностей звикає кожен рибалка, а Коцюба їздив на рибу вже більш як тридцять років.

Спершу робив це для свого задоволення, навіть передплачував радянський журнал «Риболов-спортсмен». Потім, коли з грошиками і харчами стало поганенько, почав потроху продавати вилов. Особливо добре брали карасів, лящів, щук і сомів відпочивальники на базах, яких уздовж берега Десни стільки, що плюнути ніде. Щоправда, це було колись, тепер багато баз позакривалося. Кажуть, до кращих часів.

Тільки Коцюба в кращі часи не вірив.

Звичайний сільський п'ятдесятирічний дядько, дві доньки якого одна за одною втекли до Чернігова відразу після школи не так від бажання вчитися, як трохи далі від обов'язку поратися на городі, твердо знав одне: ніхто, крім нього самого, кращого життя йому не влаштує. Жоден Майдан, жодна революція. Хоча регулярно переглядав новини, матюкався, завжди ходив на вибори й голосував за того, за кого скажуть по телебаченню. Бо йому справді було байдуже, хто там сидить у кабінетах. Від зміни задниць у кріслах у нього, Коцюби, багато грошей не стане. Риба сама на пательню не стрибатиме. Город сам не скопається.

Тому колишній рибалка-спортсмен скоро второпав: на гачок рибка не завжди однаково клює, спінінгом так само багато не наловиш. Відповідно — багато не продаси й нічого не заробиш. Через те Гриша зайнявся тим, що останнім часом робили всі, кому тільки не ліньки.

Збирався рано, зі сходом сонця, сідав на свого клесного-переклесного гумового човна й вирушав уже не на риболовлю, а на справжнє полювання. Полював Коцюба на сітки й «екрани», поставлені з вечора іншими такими ж розумними риболовами. Витрушував із них рибу й ніс її на продаж.

За це могли натовкти пику. Або зробити простіше — пробити човен просто тут, на воді, і пливи собі спокійно далі. Нехай падлюка, що до чужого волохату лапу простягнула, сама вибовтується. Звісно, коли хтось реально тонути почне, його врятовують. Але коли витягнуть на берег, точно морду наб'ють. Тільки Гриша Коцюба п'ятдесят років тому на Десні народився, із чотирнадцяти літ почав серйозно обстежувати цю хитру річку, і тепер навряд чи хто знає тутешні місця краще за нього.

Є, певна річ, такі самі, як він, аборигени. Якщо вже вони десь сітку поставлять, то точно в такому місці, де ніхто не знайде. І тільки там, де риба точно водиться. Вони нікому ніколи своїх рибних місць не здадуть. Коцюба всіх знав, усі знали Коцюбу, і між мужиками побутувала негласна домовленість: один в одного не красти. Вони навіть обмовлялися при зустрічі, хто де наміряється незабаром ловити. Це не зайве. Ніхто зі своїх точно не поткнеться, а це означало — усі знайдені сітки можуть бути тільки чужими.

А їх і почистити не гріх.

Чужі тут не ходять.

Коцюба достеменно знав, що ніхто з його односельців і рибалок із довколишніх сіл найближчим часом не має наміру ловити на Тихому Затоні. Риби тут повно, тільки місце погане. Про нього

тутешні діди та баби давно різні казки вигадали, навіть колись учені приїздили. Казали — зачаровану зону досліджувати хочуть. Тиждень повертілися, самогонки попили й ні з чим поїхали. Не бачили ані русалки, ані водяника, ані різних воскреслих потопельників, коротше — жодної нечисті. Ще люди з газет тими місцями часто цікавляться, пишуть різну хрінотінь. Хоча Гриша газет не читає, інтернету також — йому тільки переказують прочитане й почуте жінчині подруги.

Теж іще — ляпалки. Зберуться і пліткують — ля-ля-ля та ля-ля-ля. До такого добазікаються, аж на голову не налазять.

Щоправда, останнім часом місцеві перестали на Тихий Затон їздити. Краєм вуха чув Коцюба: якісь нечисті справи там діються. Розбурхали якесь лихо, що довго спало на самому дні, глибоко під темною водою, і лихо це вже кількох людей до себе потягнуло. Знаходять тіла днів через два-три, далеко вниз за течією Десни. Щось ця потвора тут, на Тихому Затоні, стереже.

Гриша Коцюба в усі ці балачки не дуже вірив. Хоча й не поспішав плавати на затон — жінка заклинала, щоб туди навіть не потикався, ажень розревілася якось, корова дурна. Та цього разу поїхали вони кумовою машиною рано в місто на базар, молоду картоплю повезли та вишні. А він довольний — ще з вечора готувався, дружині не до нього було, тому й не причепилася з безглуздими розмовами.

Розрахунок простий: якщо ніхто зі своїх на затон не намилився, отже, чужі вже там пасуться. Їм уже точно на пусті балачки наплювати.

Відігнавши набридливих комарів, Гриша нахилився, примружив очі та став уважно вдивлятися в гладеньку поверхню води. У цій заплаві завжди було тихо, течія біла глибоко під водою, і де те дно — не знав ніхто. Вода тут завжди спокійна і дійсно якась темна. Руку засунеш — не видно.

Сонце поволі сходило, ставало світліше, вода блищала, і нарешті ліворуч від себе, серед густого зеленого латаття, Коцюба побачив те, за чим заплив сюди. Непомітна недосвідченому окові позначка-вішка хиталася на воді. Тичку встромити ніхто не додумався, та й не було путнього нічого. Дна в затоні ніхто ніколи не міряв, але обізнані люди можуть сказати: від самого берега воно стрімко уривається, і далі краще не ризикувати. Тому спритники прив'язали до волосіні звичайний поплавець, тільки не синій чи червоний, а прозорий, зроблений зі звичайної пів літрової пластикової пляшки з-під мінералки. Її обрізали максимально, як змогли, проколупали шилом дірочку, через дірочку протягли волосінь, а волосінь припнули до «екрана».

У тому, що він знайшов саме «екран», Коцюба не мав жодних сумнівів.

Ця снасть краща за звичайну сітку. Сплетена з міцної волосіні, має півтора метра в довжину й може опускатися на достатню глибину. Звичайно, дно затону не вимірюється, але до країв прилаштовуються грузильця — й ось вам пастка на рибу. Заплутається вона у волосіні, розірвати снасть не так просто, ще більше обмотати можна. Тут головне — не перетримати, бо риба швидко задихається і дохне. Половина риби, спійманої за допомогою такого «екрана», відразу викидається. Тому і вважається це чистісіньким браконьєрством.

Коцюба взяв із дна човна спінінг, підгріб веслом трошки ближче, закинув блешню так, аби гачок зачепив під водою верхній край пастки. Почав змотувати катушку, волосінь натягнулася. Посмикав — е-е-е! Зловилося рибка, велика й маленька...

Треба поспішати. Видно, ставили «екран» грамотні люди. Не кожен чужак зможе на заплаву виплисти, тут треба прохід знати. А ставили вони пастку, швидше за все, учора після заходу сонця. Якщо так, то планують раненько забирати. Хочеться, аби менше

дохлої риби до того часу набралоя.

Коцюба обережно потягнув волосінь на себе, підтягуючись разом із човном ближче до латаття.

Човен гойднувся.

Не звертаючи на це уваги, рибалка підтягнувся ще трохи. Тепер до вішки можна дістати рукою. Тільки блешню відчепити треба.

Човен знову гойднувся.

Цього разу — дужче.

Так, ніби знизу його щось штовхало.

Наче велика риба плаває десь поруч і чиркає дно човна своєю спиною.

Коли човен гойднувся втретє, Коцюба завмер. Тепер до нього дійшло — це йому не здалося і не він сам розгойдує його. Глипнув на воду, але нічого не побачив. Вона, як завжди, у заплаві була тихою і темною, аж до чорноти. Тільки хлюпнуло щось глухо — і знову тиша. Либонь, дзижчання комарів дратує вуха.

Гумового дна човна знову щось торкнулося. Цього разу Гриша добряче відчув: внизу, під водою, щось є. І це загадкове «щось» плаває колами довкола його човна. Враз пригадалися всі чутки, плітки та дурні бабські розмови. Тільки вони вже не видавалися чоловікові зовсім пустими й безглуздими. Смикнувши спінінг, спробував відчепити гачок, але той застряг міцно. Під човном знову щось пропливло, і Коцюба, ковзнувши рукою в кишеню брезентової штормівки, витягнув складаного ножа. Мить — і гостре лезо перетнуло волосінь. Бог із нею, із блешнею.

Стиснувши весла в руках, рибалка відчайдушно взявся гребти до берега. Через латаття не пробитися, заплутаєшся, тому він спрямував човна в обхід, до найкрутішого краю рятівної твердої землі. Гриша не хотів зізнаватися собі в тому, що йому страшно.

Але йому таки стало страшно.

Щось знову чиркнуло дно човна, і чоловік буквально сідницями відчув — це «щось» достатньо велике. А головне — навряд чи схоже на рибу. Ось коли жах охопив його остаточно. Він почав відчайдушно працювати руками, вигрібаючи до берега з останніх сил.

Човна щось сильно штовхнуло знизу.

Досить було одного такого поштовху, аби перекинутися, і Коцюба опинився у воді. Важкі гумові чоботи та штормівка відразу потягнули вниз. Гриша спробував скинути верхній одяг, одночасно борсаючись, бризкаючи довкола себе й молотячи руками. Волати не міг — дух перехопило. Він тільки розкривав рота, як щойно спіймана рибина.

Щось схопило його знизу за ноги й потягло на дно. Щось сильне і справді не схоже на рибу. Його тримали руки, людські руки... а може, уже давно не людські.

Вони були холодні, бридкі й чіпкі.

Останнє, що відчув Коцюба, занурившись у воду з головою — це міцні слизькі пальці на своїй шиї. А потім в очах стало темно, бо темна вода поглинула його.

Назавжди.

• • •

Далі — у повній книжці «Темна вода».
nashaknyga.com.ua